

بررسی تنوع فابریک الئیدهای سازند تیرگان و ارتباط آنها با تغییرات سطح آب دریا در برش روستای باغک واقع در شرق موزه کپه داغ

معصومه خاکستری^{*}، محمد حسین محمودی قرایی، اسداله محبوبی، رضا موسوی حرمی

مشهد، دانشکده علوم، گروه زمین شناسی

*Khakestarim@yahoo.com

mahmudygharaie@gmail.com

چکیده:

سازند تیرگان به سن بارمین-آپتین در حوضه رسوبی کپه داغ که به صورت هم شیب بین سازندهای شورجه و سرچشمه قرار دارد بیشتر از سنگ آهکهای الیتی بیوکلیست دار همراه با میان لایه های شیلی و مارنی تشکیل شده است. بررسی فراوانی و تنوع فابریک الئیدهای سازند تیرگان، برش روستای باغک، واقع در شرق حوضه رسوبی کپه داغ به منظور تشخیص ارتباط بین محیط رسوبی ونحوه تشکیل و بررسی انواع الئیدها همچنین تعیین ارتباط آن با تغییرات سطح آب دریا صورت گرفت. شمارش انواع الئیدها در مقاطع میکروسکوپی و بررسی فراوانی آنها مشخص نمود که الئیدها از انواع مختلف شامل نرمال، مرکب، سطحی، نامتقارن، شکسته، تغییر شکل یافته، سربروئید و با فابریک های شعاعی، متحدالمرکز و شعاعی- متحدالمرکز هستند. نتایج پژوهش بیانگر این است که فراوانترین الئیدهای تشکیل دهنده در کل حوضه مورد مطالعه اعم از مناطق کم انرژی (منطقه پایین جزر و مدی ولاگون) و پرانرژی (سد)، الئیدهای نرمال با فابریک شعاعی می باشند که فابریک آنها به خوبی حفظ شده است. با توجه به سالم بودن فابریک الئیدها و عدم مشاهده اسپاریتی شدن آنها در طی دیاژنز و همچنین فراوانی فابریک شعاعی در محیطهای کم انرژی و پرانرژی می توان اظهار نمود که کانی شناسی اولیه الئیدهای سازند تیرگان کلسیتی بوده که احتمالاً نشان دهنده وجود دریاهای کلسیتی و بالا بودن سطح آب دریاها در زمان نهشته شدن سازند تیرگان است.

واژه های کلیدی: سازند تیرگان، کپه داغ، الئیدهای شعاعی، تغییر سطح آب دریا

مقدمه:

الئیدها از متداولترین اجزاء غیراسکلتی کربناته رسوبات عهد حاضر و قدیمه به شمار می روند که کروی یا بیضوی شکل هستند. فلوگل (۲۰۰۴) شرایط تشکیل الئیدها را به حضور هسته، تلاطم و تحرک دانه ها، آب فوق اشباع و فقدان فرایندهای نابود کننده دانه ها نسبت می دهد. الئیدها فابریک های متنوعی را در محیط های رسوبی عهد حاضر و قدیمه به نمایش می گذارند که در نتیجه اختلاف در ترکیب کانی شناسی آنها بوده و به اشکال مختلفی نیز دیده می شوند. اختلاف فابریک الئیدها را به تغییرات در میزان عناصر اصلی و فرعی بین رسوبات کربناته (آهکی) و تغییرات در دمای آب رسوبات عهد حاضر که معیاری برای تشخیص و تفکیک معادللهای دیرینه آنهاست نسبت می دهند. این اختلاف در میزان عناصر اصلی و فرعی باعث تغییراتی در کانی شناسی کربنات ها می گردد به گونه ای که تغییر در نسبت Mg/Ca آب دریا می تواند باعث تغییر در